

Benjamin Ivaničin

POBJEDA KOJA NE POBJEĐUJE

Kad promatram u uskrsno vrijeme *mysterium paschale* i svoj život kao kršćanina, najbolje vidim koliko je to život vjere i ljubavi.

Uvijek mi nanovo odskače činjenica da se Bog ne da od čovjeka nadigrati, da se čovjek ne može s Bogom natjecati tako da bi ga porazio. Doista, Bog je na Sveti petak izgubio sve: pobijedilo ga je i političko i religiozno društvo, napustili su ga masa i pojedinci. Križ je bio grob za sav njegov ugled. A ipak je uskrsnućem pobijedio! Ne dira me toliko činjenica da 'e pri tome ipak pobijedio koliko to da je iznenada pobijedio, da je iznenađujući Bog. Da je pobijedio kad se nitko nije nadao, kao i to da nije pobijedio nikakvim trikom, nekom manipulacijom, diplomatskim djelovanjem, od nekud iz vana, nego vlastitim unutrašnjim energijama, svojim srcem, koje je ljubilo svoje progonitelje, svojom osobom, koja ni'e nikoga slomila nego je radila na učvršćenju svih. Da se to zbilo iznenada, iznad našeg očekivanja, i to tako da bismo sada, kad bismo htjeli Krista definirati kroz uskrsnuće, trebali reći: Krist je iznenađenje, Krist je neočekivanost.

Ta me misao uvijek nanovo uzbuđuje. Pokreće me kao vojnika koji u jeku borbe otkriva da stoji na krivom mjestu i da mora zauzeti drugi položaj.

Krist je i danas u situaciji kao nekoć. Prije nekoliko godina anketirali su francuske svećenike da se izjasne koja je politička stranka u Francuskoj, a ima ih od desnog krila do ekstremno lijevog cijela lepeza, najbliže Evandjelju. Odgovor je bio jedinstven: nijedna, premda sve u svom programu imaju nešto od Evandjelja. Da, Isus nije isključen iz svi eta kao na Veliki petak. Još ga priznaju. Priznaju ga i razni pokreti, partije, ali, čini se, da se s njim posluže kao sa štapom za daljnji hod. Nešto slično

kao mase iz Evandjelja koje su ga zbog kruha htjele učiniti kraljem. Ne mislim uvijek na to, ali mi se čini da mu je to bilo gore nego kad je na Veliki petak bio ostavljen od svih. Na Veliki petak bio je ostavljen pa ostavljen, a ono prije pokušalo s n'im, s Bogom manipulirati za osiguranje kruha na jeftin način. Tako je i danas Krist ostavljen ili manipuliran.

Pokušavam u toj situaciji pronaći svoje mjesto, mjesto sebe kao kršćanina (kao svećenika, kao redovnika). Ne pitam za mjesto gdje branim i što radim, nego pitam za onaj unutarnji smještaj, kako se kao kršćanin doživljam i osjećam.

Osjećam se odbačenim kao i Isus i manipuliran kao on i moram priznati da mi je to teško. Volio bih da se svi prema meni odnose u miru. Zašto dižu protiv mene pesnice? Zašto na me prte poruge? I, što mi je najteže, ne vidim da bih ja u toj situaciji predstavljao iznenađenje, neočekivanu pobjedu, da ja predstavljam nadu svijeta, da sam svjetlo budućnosti.

Pokušavam pomišljati na nagradu koja me čeka, na slavno uskrsnuće koje i mene čeka kao i Isusa, ali moram priznati da me to ne učvršćuje posve.

Jednom mi je sinulo u duši, od čega sam se ustrašio, premda je to bila svjetlost. Učinilo mi se psovkom, iako me k sebi namamilo. Nametnula mi se misao: Uskrsnuće nije nikakvo iznenađenje. Krist nije uskrsnućem frapirao ni nebo ni zemlju. On je iznenadio *prije* uskrsnuća. Iznenadio je u Getsemaniju, kad se predao u ruke lopova; pokazao se neočekivanim kad je šutio pred Pilatom; bio je novost, novi čovjek, postao je nada svijetu, nova budućnost čovječanstvu kad je napustio svu mržnju protiv neprijatelja, otvorio se ljubavi i sve pozvao: Dođite k meni svi s bičevima u ruci, psovka i pogrdama na ustima, s čavlama u šakama, s otrovom i pelinom, sa spužvama i zdjelicama, s ručnicima za manipulaciju sa mnom — i ja ću vas utješiti, i ja ću vas rasteretiti, ja ću vas olakšati, **la** ću vas prihvatiti kao sebe i više nego sebe. Tad je bio neočekivan, tad je bio novost.

Tad je utemeljena i moja novost da kao kršćanin budem iznenađenje, da budem obećanje bolje budućnosti. Biti odbačen — to mi se lako dogodi, ali kad moja odbačenost postane za druge iznenađenje, tek onda postajem kršćanin, tek onda navješćujem zoru uskrsnuća, postajem spasenje svijeta, emisiona postaja mira, tek onda probije na krugu zemaljskom mali vratak radosti, uskrsnuće koje mojim progoniteljima nosi poruku obećanja, ponudu spasenja, nudi Izlog sreće.

Nije mi tako teško što me 20. stoljeće kao kršćanina pritišće I muči, nego najviše zamjeram što se Izrugalo pokori pustinjaka, bičevalačkim pokretima srednjeg vijeka, molitvi I zadovoljštini zadnjih stoljeća, što je pod lozinkom skidanja tabua otvorilo vrata neodgovornoj slobodi bez autodisciplne — I učinilo sve da se ne ponašam neočekivano. Iznenadujuće, da nikoga ne frapiram. Mislim da za mene danas upravo to pred-

stavlja zavodničku napast. Ta se napast ne sastoji u tome što se ne orijentiram prema pustinjačkom životu i životu oštre pokore — to mi se može oprostiti — nego u tome što mi probudivanje odvratnosti na red, na zauzimanje protiv zlih nagona, protiv bahate nadutosti, protiv nemilosrdnog egoizma, protiv nezasićenog stjecanja dobara i ugleda onemogućuje da nadiđem sebe i druge, da iznenadim, da im svijetlim kao meteor, da budem sebi i drugima spasenje.

To mi je najgore napastovanje danas i ja rado pomišljam na Uskrs, da dobijem snagu za otpor toj napasti, da steknem uvjerenje da se isplati razapinjati se i biti raspet, da se isplati uz smrtnu muku biti iznenađenje, biti izazov dobrote, biti provokacija ljubavi, da se isplati iznenaditi, frapirati novim načinom ponašanja.

No pritom uhvatim sama sebe da svjesno ili manje svjesno prigovaram Uskrsnuću, da je ono zapravo jedna neiskorištena pobjeda. Umjesto da se Uskrsli ukaže sav u sjaju Ani i Kaifi, on se ukazuje jedva raspoznatljiv uplakanoj dobroj i milosrdnoj ženici; mjesto da raširi svoje probodene ruke i otvorena prsa pred masom koja ga je na Veliki petak predala nemilosrdnoj sudbini, on se ukazuje šačici svojih intimnih prijatelja u zatvorenoj sobi; mjesto da pohrli do Pilata, predstavnika rimskog carstva u kraju njegova uskrsnuća, on se ukazuje svojoj majci. Kao da se radi o prokrijumčarenoj maloj intimnoj sreći, a ne o trijumfu i pobjedi nad svim elementima, nad svim zlim duhovima, nad svim zlim povijesnim epohama, nad svom zlom sudbinom svih povijesnih časova.

Treba dugog čekanja, strpljivog iščekivanja da nadode čas, kad u Uskrsnuću ne vidim nikakvu pobjedu, ne čujem nikakve pobjedničke fanfare, nikakve talambase ni bubnjeve nego posljednji poraz. Da, pravi poraz ljubavi, koja se sada nakon uskrsnuća daje više nego što se davala za zemaljskog života i koja se sada poslije uskrsnuća razdaje našire i nadalje nego što se davala prije uskrsnuća. Isus mi se prije uskrsnuća davao u riječi, u propovijedi, kao učitelj, kao vođa na putu mog života, a sada mi se daje sam, daje mi svoje srce, svoje uskrsno biće pruža za stan, nudi se za boravak u mom srcu i mom biću. Ne želi da više budemo dva nego jedan, jedno Tijelo i jedan Duh. Prije se kretao u granicama Palestine, prolazio putovima, selima i gradićima i činio dobro. Sada kreće prema stožerima zemlje, da se sa svakim susretne, kreće prema posljednjim vremenima, da do svakoga stigne. Započeo je s Magdalenom, s apostolima, s Majkom, a danas obilazi milijardama ljudskih srdaca. Sve što je dobro i toplo u ljudskim srcima od njega je, od Duha uskrsloga Krista. Od njega svijet živi. To je dobro iskorištena pobjeda, takva pobjeda protiv koje nitko ozbiljno ne pomišlja skovati kakvo oružje, jer je Uskrs pobjeda ljubavi, trijumf njezina prolaza zemljom. Jedino što se može učiniti jest to da mi možemo tu ljubav natjerati u klance jadikovce, u katastrofe javnih i privatnih ratova, provesti je kroz tamne rovove naših mržnja, ali je s tim ne možemo ugasiti, nego joj samo staviti veličanstvenu pozadinu da

so još jače istakne, jer ta uskrsna ljubav nije najveća onda kad hoda po cvijeću, nego kad hoda po trnju; jer je to uskrsna ljubav, tj. ljubav vodena iz bijesa prouzročena svim bjesovima svih slojeva ljudi i pučanstva Velikog petka. Zapravo, ta je ljubav bila sok tijela i duha čovjeka, koji je nosio teret i breme svoje braće, da za njih postane obećanje — spasenje i život.

Uskrsnuće kao ljubav, uskrsnuće kao sok ljubavi u žilama mene kao kršćanina — to je moja pobjeda, pobjeda koja nikoga ne pobjeđuje nego sve obogaćuje.

Čini mi se da mi manjka samo jedno, ono za što me je sv. Pavao silno molio: da se Krist, mislio je Pavao na uskrslog Krista, nastani u našim srcima — u mom srcu. Iskustvo uskrslog Krista, u kojem se nalazi sva njegova nauka, ne kao ideologija nego kao život, u kojem se nalazi sav njegov prethodni život s obrisima rana i probodenog boka, u kojem se nalaze svi izvori spasenja, a to znači života, mira i sreće — jedino mi je to iskustvo potrebno kao Mariji Magdaleni, kao ženama kojima se ukazao u ono uskrsno jutro, kao Petru i Ivanu, kao dvojici učenika na putu u Emaus, kao Majci Mariji, da s njim živim, da se s njim nadam, da s njim Ijuhim. Čini mi se, kad bih mogao, da bih s njim uskrsnuo. Bar to sebi i svim kršćanima od srca želim, jer mi se čini da jedino tako mogu iznenađivati, biti neočekivanost, nosilac iznenađujuće budućnosti, koju svi priželjkujemo, i to od kršćana.